

Seat No.

**B.A. (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: October/November-2022
Education (Optional) Paper-II**

EDUO2: Sociological Foundation of Education

Day and Date: Thursday, 15/12/2022

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Newspapers are called -----pillar of Democracy.
a. First b. Second c. Third d. Fourth
- 2 School is---- agencies of education
a. formal b. informal c. distance d. sahaj
- 3 Today everyone looks at ----- as the best means of entertainment.
a. Newspaper b. Television c. Radio d. Literature
- 4 Rudeness is a drawback of ----- mass communication medium.
a. Newspaper b. Television c. Radio d. Literature
- 5 . -----are leading in forming public opinion for or against any government policy.
a. Books b. TeleVision c. Radio d. Newspapers
- 6 A friend- friend is an example of a----- group.
a. Individual- Group b. Individual- Individual c. Group- Group d. None of these
- 7 A school principal is an example of a -----relationship.
a. Individual -Group b. Individual -Individual c. Group- Group d. None of these
- 8 The guru-disciple is----- type of the relationship.
a. Individual- Group b. Individual -Individual c. Group- Group d. None of these
- 9 The main factor that brings about social change is---.
a. Religion b. State c. Language d. Education
- 10 ----- is the first and most important center of non-formal and informal education.
a. Society b. State c. Family d. School

- 11 In Maharashtra..... Mauni University is an institution working for rural education.
a. Dhule b. Chandrapur c. Gargoti d. Solapur
- 12 The fate of a country depends on how much..... there is in that country.
a.Population b.Democracy c.Literacy d. Financial stability
- 13 The root cause of many social problems is.....
a. Literacy b. Illiteracy c. Population d. Economic prosperity
- 14 Primary and secondary schools overcrowding is also a..... cause of dropouts.
a. Absentee b. Late arrival. Failure of d. Illiteracy
- 15 The person with no letter recognition is referred to as.....
a.literate b.poor c.rich d.illiterate

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Necessity of Newspapers
- 2 Disadvantages of Newspapers .
- 3 Conflict and competition
- 4 A teacher's school

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the function of television by stating the nature of television.
- 2 Explain the nature of secondary social group.
- 3 Write the characteristics of what is a social problem?
- 4 Write an educational problems in urban areas in India.

Q.4. . Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain how newspapers play role in non-formal education.
- 2 Write an educational problems in rural areas with examples in India.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 वृत्तपत्रांना लोकशाहीचा----- स्तंभ म्हणतात.
अ.पहिला ब. दुसरा क.तिसरा ड.चौथा
- 2 शाळा हे---- हे शिक्षणाचे साधन आहे
अ.औपचारिक ब .अनौपचारिक क.दूर ड.सहज

- 3 आज----- कडे सर्वजण मनोरंजनाचे सर्वोत्कृष्ट साधन म्हणून पाहतात.
अ.वृत्तपत्र ब.दूरदर्शन क.आकाशवाणी ड.साहित्य
- 4 भडकपणा ही---- या समूह संपर्क माध्यमाची एक उणीव आहे.
अ.वृत्तपत्र ब.दूरदर्शन क.आकाशवाणी ड.साहित्य
- 5 कोणत्याही शासकीय धोरणाला अनुकूल किंवा प्रतिकूल जनमत तयार करण्यात---- अग्रेसर असतात.
अ.पुस्तके ब. दूरदर्शन क.आकाशवाणी ड.वृत्तपत्रे
- 6 मित्र--मैत्रीण हे----- समूहाचे उदाहरण आहे.
अ.व्यक्ती- समूह ब.व्यक्ती- व्यक्ती क.समूह- समूह ड.यापैकी नाही
- 7 मुख्याध्यापक- शाळा हे---- संबंधांचे उदाहरण होय.
अ.व्यक्ती-समूह ब.व्यक्ती- व्यक्ती क.समूह- समूह ड.यापैकी नाही
- 8 गुरु-शिष्य हे----- संबंधांचे उदाहरण आहे.
अ. व्यक्ती- समूह ब.व्यक्ती-व्यक्ती क.समूह-समूह ड.यापैकी नाही
- 9 सामाजिक परिवर्तन घडवून आणणारा मुख्य घटक----- आहे.
अ.धर्म ब.राज्य क. भाषा ड.शिक्षण
- 10 अनौपचारिक व सहज शिक्षणाचे---- हे पहिले व महत्त्वाचे केंद्र आहे.
अ.समाज ब.राज्य क.कुटुंब ड.शाळा
- 11 महाराष्ट्रात..... येथे ग्रामीण शिक्षणाचे काम करणारी मौनी विद्यापीठ ही संस्था आहे.
अ.धुळे ब.चंद्रपूर क.गारगोटी ड.सोलापूर
- 12 देशाचे भवितव्य त्या देशात किती प्रमाणात.....आहे यावर अवलंबून असते.
अ.लोकसंख्या ब.लोकशाही क.साक्षरता ड. आर्थिक सुबत्ता
- 13 अनेक सामाजिक समस्यांचे मूळ कारण..... आहे
अ.साक्षरता ब.निरक्षरता क.लोकसंख्या ड.आर्थिक सुबत्ता
- 14 प्राथमिक आणि माध्यमिक शाळांना..... अधिक प्रमाण हे सुद्धा गळतीचे कारण आहे.
अ.गैरहजेरीचे ब.उशिरा येण्याचे क. नापासांचे ड.निरक्षरतेचे
- 15 अक्षर ओळख नसलेल्या या माणसाला----- असे संबोधले जाते.
अ.साक्षर ब. गरीब क.श्रीमंत ड.निरक्षर

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 वृत्तपत्रांची आवश्यकता
- 2 वृत्तपत्रांचे तोटे
- 3 संघर्ष व स्पर्धा
- 4 एक शिक्षकी शाळा

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 दूरदर्शनचे स्वरूप सांगून दूरदर्शनचे कार्य स्पष्ट करा.
- 2 दुय्यम सामाजिक समूहाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- 3 सामाजिक समस्या म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 4 भारतातील नागरी भागातील शैक्षणिक समस्या लिहा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 वर्तमानपत्रे अनौपचारिक शिक्षणाचे कार्य कसे करतात ते सोदाहरण स्पष्ट करा.
- 2 भारतातील ग्रामीण भागातील प्रचलित समस्या सोदाहरण स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: Oct./Nov.-2022
Education (Optional) Paper-II
EDUO2: Sociological Foundation of Education

Day and Date: Thursday, 15/12/2022

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 वृत्तपत्रांना लोकशाहीचा----- स्तंभ म्हणतात.

अ.पहिला ब. दुसरा क.तिसरा ड.चौथा

Option 4

2 शाळा हे---- हे शिक्षणाचे साधन आहे

अ.औपचारिक ब. अनौपचारिक क.दूर ड.सहज

Option 2

3 आज----- कडे सर्वजण मनोरंजनाचे सर्वोत्कृष्ट साधन म्हणून पाहतात.

अ.वृत्तपत्र ब.दूरदर्शन क.आकाशवाणी ड.साहित्य

Option 2

4 भडकपणा ही---- या समूह संपर्क माध्यमाची एक उणीव आहे.

अ.वृत्तपत्र ब.दूरदर्शन क.आकाशवाणी ड.साहित्य

Option 1

5 कोणत्याही शासकीय धोरणाला अनुकूल किंवा प्रतिकूल जनमत तयार करण्यात---- अग्रेसर असतात.

अ.पुस्तके ब. दूरदर्शन क.आकाशवाणी ड.वृत्तपत्रे

Option 2

6 मित्र--मैत्रीण हे----- समूहाचे उदाहरण आहे.

अ.व्यक्ती- समूह ब.व्यक्ती- व्यक्ती क.समूह- समूह ड.यापैकी नाही

- Option 2
7 मुख्याध्यापक- शाळा हे---- संबंधांचे उदाहरण होय.
अ.व्यक्ती-समूह ब.व्यक्ती- व्यक्ती क.समूह- समूह ड.यापैकी नाही
- Option 1
8 गुरु-शिष्य हे----- संबंधांचे उदाहरण आहे.
अ. व्यक्ती- समूह ब.व्यक्ती-व्यक्ती क.समूह-समूह ड.यापैकी नाही
- Option 2
9 सामाजिक परिवर्तन घडवून आणणारा मुख्य घटक----- आहे.
अ.धर्म ब.राज्य क. भाषा ड.शिक्षण
- Option 4
10 अनौपचारिक व सहज शिक्षणाचे---- हे पहिले व महत्त्वाचे केंद्र आहे.
अ.समाज ब.राज्य क.कुटुंब ड.शाळा
- Option 3
11 महाराष्ट्रात..... येथे ग्रामीण शिक्षणाचे काम करणारी मौनी विद्यापीठ ही संस्था आहे.
अ.धुळे ब.चंद्रपूर क.गारगोटी ड.सोलापूर
- Option 3
12 देशाचे भवितव्य त्या देशात किती प्रमाणात.....आहे यावर अवलंबून असते.
अ.लोकसंख्या ब.लोकशाही क.साक्षरता ड. आर्थिक सुबत्ता
- Option 3
13 अनेक सामाजिक समस्यांचे मूळ कारण..... आहे
अ.साक्षरता ब.निरक्षरता क.लोकसंख्या ड.आर्थिक सुबत्ता
- Option 2
14 प्राथमिक आणि माध्यमिक शाळांना..... अधिक प्रमाण हे सुद्धा गळतीचे कारण आहे.
अ.गैरहजेरीचे ब.उशिरा येण्याचे क. नापासांचे ड.निरक्षरतेचे
- Option 1
15 अक्षर ओळख नसलेल्या या माणसाला----- असे संबोधले जाते.
अ.साक्षर ब. गरीब क.श्रीमंत ड.निरक्षर

Option 4
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 वृत्तपत्रांची आवश्यकता

Ans:

2 वृत्तपत्रांचे तोटे

Ans:

3 संघर्ष व स्पर्धा

Ans:

4 एक शिक्षकी शाळा

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 दूरदर्शनचे स्वरूप सांगून दूरदर्शनचे कार्य स्पष्ट करा.

Ans:

- 2 दुय्यम सामाजिक समूहाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Ans:

- 3 सामाजिक समस्या म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये लिहा.

Ans:

- 4 भारतातील नागरी भागातील शैक्षणिक समस्या लिहा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 वर्तमानपत्रे अनौपचारिक शिक्षणाचे कार्य कसे करतात ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

Ans:

- 2 भारतातील ग्रामीण भागातील प्रचलित समस्या सोदाहरण स्पष्ट करा.

Ans:

*****